

»OSUPLJIVA ZAPUŠČINA« V GEOGRAFSKI UČNI PRAKSI

Tatjana Ferjan

V slovenskem prevodu je pred kratkim izšla zbirka Osupljiva zapuščina, ki je sestavljena iz dveh delov. Prva knjiga z naslovom Veličastne stvaritve narave prikazuje svetovne naravne zaklade, druga knjiga z naslovom Ohranjeni zakladi človeštva pa svetovno kulturno dediščino. V sestavku je predstavljena didaktična vloga knjig pri pouku. Zbirka ima estetsko vsebino, kar je tudi pri geografiji zanimivo in potrebno.

Izhodišča pri uri so snovna in metodična. Učencem najprej predstavimo vsebino zbirke, da jih pritegnemo. Željo po študiju zbudijo zlasti slike. Učenci ob zbirki spoznajo stvaritve narave in zaklade človekovega dela ter razmišljajo, kaj pomeni varstvo narave in kulturne dediščine. Aplikacija s tega področja je pri našem predmetu enostavna in lahko izvedljiva, saj geografija preučuje medsebojno odvisnost in prepletenost naravnih in družbenih pojavov.

Zbirko je možno uporabiti:

- pri splošni geografiji kot prikaz izredno zanimivega reliefa, rastja oziroma kulturne dediščine,
- pri regionalni geografiji ob obravnavanju celine ali države,
- kot primer ohranjanja naravne ali kulturne dediščine v mestnem ali industrijskem okolju,
- pri spoznavanju lepote in vrednot sveta.

Ob uporabi omenjenih knjig je nujno, da učenci zavzamejo aktiven odnos do naravnih lepote in človekovih zakladov. Slikovno gradivo, ki dopolnjuje besedilo, je izredno bogato in zanimivo. Slike omogočajo posredno opazovanje pojavov, ki jih zaradi oddaljenosti in nedostopnosti ne moremo neposredno opazovati.

Didaktična vrednost knjig je odvisna od didaktičnih pristopov. Ti so lahko enostavni in jih uporabimo med uro za motivacijo, dopolnjevanje in razširitev snovi, lahko pa tudi bolj zahtevni, ko učenca postavimo v aktivno delo z zbirko, na primer problemski pristop, raziskovalni proces, aktivno poročanje, predstavitev knjige v slikovni obliki (poster).

Prvi primer zahtevnejšega pristopa lahko uporabimo ob knjigi Veličastne stvaritve narave, in sicer kot »case study« ob preučevanju rek, delte in slapov po svetu. Učence pripravimo na delo s knjigo. Seznanimo jih s postopki in načini študija nove snovi.

Razdelimo jih v tri skupine. Učenci analizirajo Amazonko in Rumeno reko, delte Donave, Rena, Orinoka in Okavanga ter Viktorijine slapove in slapove Iguaçu. Vse skupine raziskujejo po knjigi, pripravijo poročila in podajo svoje izsledke, ki jih s prejšnjimi znajo povezati v celoto.

V drugem primeru učenci raziskujejo človekovu stvaritvo po svetu na osnovi knjige Ohranjeni zakladi človeštva. Zbirajo gradivo v besedni in slikovni obliki, ker želijo spoznati nekaj najbolj značilnih pojavov na vsaki celini. Razdelijo se v šest skupin: prva spozna Stonehenge in Eifflov stolp, druga Kapadokijsko in most Seta Ohaši, tretja Veliko piramido in Sueski prekop, četrta Tikal in Lusiansko super kupolo, peti Inkovske poti in Brasilio, šesta pa Velikonočni otok in Sidneyjsko opero. Pojave spoznavajo že doma, v šoli pa sledi poročanje in grafična predstavitev. Poročila dajejo strategijo za ohranjanje kulturne zapuščine.

V tretjem primeru gre za študij obeh knjig v kombinaciji. Obravnavamo značilnosti ZDA. Učence damo v obravnavo problem naravnih parkov v mestnem okolju. Najprej predstavijo človekove stvaritve (na primer ameriške nebotičnike, Hooverjev jezero, Golden Gate, Vesoljski center), nato pa narodne parkove (na primer Yosemite, Grand Canyon, Everglades, Zion). Učenci ugotavljajo potrebo po ohranjanju naravnih značilnosti ob nenehnem naraščanju človekovih stvaritev. Analiza omogoča logično sklepanje o razumevanju sedanjih možnosti za obstoj narodnih parkov.

Različni načini uporabe zbirke Osupljiva zapuščina kažejo na njeno vzgojno vlogo. Učenci spoznajo številne zanimivosti o naravni in kulturni dediščini. Zbirka vzgaja učence v smeri občudovanja in ohranjanja lepote ter vrednotenja okolja v estetski in kulturni smeri. Cilj uporabe zbirke je tudi vzbujanje spoštovanja do vsega lepega. Zbirka hkrati omogoča tudi kulturno in estetsko vzgojo, saj naj bi učenci znali ceniti naravno in kulturno dediščino ter hkrati spoštovati heterogenost sveta kot vrednoto.

NOVA VLOGA UČITELJA V SODOBNI GEOGRAFIJI

Tatjana Ferjan

Po mnenju mnogih je učitelj ključ do boljše šole. Znanje pa poglobljuje cilj šole. Učitelj je strokovnjak, ki mora znanje s svojega področja posredovati.